

Referat af brugerrådsmøde

Mandag 12. juni 2017, kl. 14.00 i Husby.

Deltagere:

Brugerrådsmedlemmer for NST, Vestjylland, Gl.Landevej 35, i version 1706					
	Navn	By	tlf	mail	udpeget af:
	Allan Kjær Villesen	Lemvig	97823258 26273258	akv@tdcadsl.dk	FriLuftsrådet
	Agner Svenstrup	Holstebro	9740 2848	svebra@webspeed.dk	Dansk Ornitologisk Forening
	Vibeke Albinus	Ulfborg	30495188	vibekealbinus@gmail.com	Valgt på off. Brugerrådsmøde 2016+2017
	Finn Bækdal	Ringkøbing	97322849	finn.baekdal@gmail.com	Danmarks Idrætsforbund
	Haldor Poulsen	Struer	9746 4758	haldorpoulsen@hotmail.com	genudpeget 1.1.14-31.12.2017
	Karen Barfod	Lemvig	97893229	ksba@viauc.dk	Genvalgt på off. brugerrådsmøde 2015+2016
	Karl Balleby Jensen	Lemvig	97889751	karl.balleby.jensen@lemvig.dk	Lemvig kommune 1.1.14 - 31.12/2017
	Karsten Filso	Holstebro	97491267	Karsten.Filsoe@holstebro.dk	Holstebro Kommune –Natur og Miljø
	Knud Pedersen	Ørnhøj	9738 6444 40796444	'kpgaltmosevej@gmail.com'	Danmarks Jægerforbund, kreds 2.
afbud	Niels Henrik Olesen	Holstebro	3028 7347	nielshenrikolesen@gmail.com	Genvalgt på off. brugerrådsmøde 2016 + 2017
	Theodor Galsgaard	Vemb	97481665	kirstenharbo@tdcadsl.dk	Danmarks Naturfredningsforening 1/1/2018
afbud	Søren Elbæk	Videbæk	4031 6640	selbaek@vestenvind.dk	udpeget Ringkøbing-Skjern byråd 1.1.14-31.12.2017
afbud	Søren Green	Kibæk	20278904	byrsg@herning.dk	Herning kommune
	Uffe Haubjerg	Spjald	97348282	haubjerg@pc.dk	Genvalgt på off. møde 2015+2016
	Thomas Borup Svendsen	Lemvig	72543668 23208858	tbs@nst.dk	formand for brugerrådet
	Christian Hollesen	Lemvig	72543660 40207140	csh@nst.dk	sekretær for brugerrådet
	John Clausen				DN

Fra enheden deltog desuden skovfoged Jens Henrik Jakobsen og forstfuldmægtig Uffe Strandby

1. Brugerrådsmødet startede med en køretur rundt i Husby klitplantage, for at besigtige udvalgte projekter og problemstillinger.

Første stop var ved de store ædelgraner på morænejorden i den østlige ende af Husby Klitplantage. Et flot og frodigt skovbillede, men med trængsel på grund af heftig benyttelse af mange forskellige brugergrupper. Herunder vandrestier, ridesti, hjertesti, cykelrute, løberuter, faste o-løbsposter m.v.

Andet stop var ved rydningsprojektet ved den store parabelklit. Rydningen af selve parabelklitten blev udført i 2010, og nu er arbejdet med rydning af den indre afblæsningsflade næsten fuldført. Afblæsningsfladen er ryddet delvis sammen med LIFE projektet REDCOHA, som også har muliggjort rydning af store mængder selvsåede nåletræer i selve klitarealet langs vestkysten. Der er desuden lavet nogle mindre skrab i jordbunden, for at skabe nye vådområder. Vegetationsudviklingen vil blive fulgt af en lokal botanik gruppe, som interesserer sig meget for området.

Tredje stop var på p-pladsen ved Græm strand. Her kommer der rigtig mange besøgende, specielt tyske turister og badegæster. Der er sidste år opført en ny toiletbygning i et fint samarbejde med Holstebro kommune. Opstilling af borde/bænke er ligeledes udført i samarbejde med kommunen og kommunens

afdeling for erhvervs- og turismeudvikling. Der er desuden opsat skiltning til strandens FKK afsnit. (naturismestrand).

Den indendørs del af brugerrådmødet:

2. Retningslinier for Naturstyrelsens MTB tilbud (bilag vedhæftet)

Udkastet til fælles retningslinier for naturstyrelsens mountainbiketilbud blev gennemgået. Udviklingen i antallet af MTB er hastigt voksende, og det er vigtigt at udforme og placere ruter, så behovet bliver dækket på det rigtige niveau. Særligt følsomme naturområder må ikke belastes, og der skal tilstræbes færrest mulige konflikter med det øvrige friluftsliv.

Karen Barfod havde nogle forslag til ændring af formuleringen i udkastet. Disse videreformidles til hovedkvarteret.

3. Orientering til brugerråd om udlægning af skov til biodiversitet (bilag vedhæftet)

I regeringens aftale om Naturpakken fra maj 2016 indgår, at der skal udlægges 13.300 ha skov til biodiversitetsformål på Naturstyrelsens arealer. Heraf er de 6.700 ha løvskov, som skal udlægges til urørt skov over en 10 årig fase samt 3.300 ha nåleskov, som skal udlægges til urørt skov over 50 år.

Desuden skal der udlægges 3.300 ha såkaldt biodiversitetsskov, hvor der efterlades mindst 15 træer pr ha til død og henfald.

Enheden har indstillet nogle skovområder, som måske har potentiale til at indgå i udpegningen. Det bliver i høj grad op til forskerverdenen at udpege de endelige skovarealer, som skal udpeges til ovennævnte tre kategorier af biodiversitetsskov.

4. Spørgsmål til brugerråd

Flere konkrete henvendelser drejer sig om konflikter mellem MTB og ryttere. De to brugergrupper har ikke let ved at bruge de samme stier, og forsøger at "stjæle" fra hinanden. Specielt ved indgåelse af partnerskaber og anvendelse af frivillig arbejdskraft, skal enheden derfor være meget opmærksom på, at placering og udformning af ruter er hensigtsmæssig og "retfærdig".

5. Ny portal. Viden om friluftsliv. Se evt. bilag: www.videnomfriluftsliv.dk

Punktet er medtaget som service over for brugerrådsmedlemmerne, idet hjemmesiden indeholder et væld af gode oplysninger i forbindelse med udformning af friluftsfaciliteter.

6. Justeret redetræpolitik (bilag vedhæftet)

Notatet indeholder naturstyrelsens reviderede redetræpolitik. Det er hensigten, at tage vidtgående hensyn til ynglefugle i udmøntningen af arealdriften. Specielt de mere sjældne arter, som f.eks. fiskeørn og havørn kan kræve aktiv beskyttelse af redeområdet.

(Agner Svenstrup) Det er hensigtsmæssigt, hvis ornitologer i højere grad indberetter til enheden, hvilke sårbare ynglefugle der er kendt til i lokalområdet. Et samarbejde mellem DOF og NST omkring opsætning af redekasser, har resulteret i, at perleuglen nu yngler i Klosterheden

7. Naturmødet 2017 i Hirtshals

Den 18. til 20. maj var der Naturmøde i Hirtshals, hvor NST og KDI deltog i samarbejde med MST.

Miljø- og Fødevarerministeriets to styrelser var i år gået sammen om en fælles stand, som NST stod for den praktiske og faglige planlægning af.

8. Vildtkameraer (politik, ulveprojekt og aktindsigt sag)

I forbindelse med forekomst af ulve i Stråso, har NST givet Århus Universitet tilladelse til opsætning af et antal vildtkameraer. Der har i pressen været en del kritik af denne "overvågning", som dog bliver adviseret gennem skiltning i skoven. NST tillader ikke "uautoriseret" opsætning af vildtkameraer.

9. Bioblitz

Sammen med Struer kommune er der afholdt en bioblitz i området omkring Kilen. Mange specialister indenfor planter, svampe, mosser, insekter, fugle og pattedyr var samlet for at kortlægge forekomsterne. Der blev gjort mange spændende fund. Der var lidt diskussion om tidspunktet for afholdelse af en sådan bioblitz, men det er vanskeligt at ramme det optimale tidspunkt for alle registreringstyper. Networking er en vigtig sidegevinst ved afholdelse af et sådant arrangement.

10. Biodiversitetsdag

Enheden har inviteret biolog Michael Stoltze til at "undervise" enhedens ansatte i biodiversitet. Det interne arrangement afholdes den 21. juni, og har til formål at bevidstgøre personalet om mulighederne for i praksis at være med til at skabe mere biodiversitet og passe på den eksisterende på naturstyrelsens arealer.

11. Evt.

(Uffe Haubjerg) I Hoverdal står der visse steder meget gammelt kulturhegn som endnu ikke er nedtaget. Hvornår bliver det gjort?

(TBS) Når de plantede løvtræer er over bidhøjde for både råvildt og kronvildt, bliver hegnet normalt nedtaget. Hvis der er tilfælde af forglemmelser, bør dette nævnes for den ansvarlige skovfoged på enheden.

Mødet blev afsluttet med en grillpølse ved Koglehuset. En lokal borgergruppe har arbejdet med renovering af det gamle koglehus, og har indrettet grillplads på stedet. I det gamle koglehus er der udstillet en del gammelt værktøj og maskiner fra den tid, hvor der var planteskoledrift på stedet.

Referent
Chr. Hollesen

./ bilag indsat herunder

1. Retningslinier for Naturstyrelsens mountaintilbud (MTB)
2. Præciseret redetræspolitik af 2. maj 2017 for Naturstyrelsens arealer
Særlig fokus på havørn, kongeørn, fiskeørn, rød glente og sort stork
3. Udlæg af skov til biodiversitetsformål på Naturstyrelsensarealer

Retningslinjer for Naturstyrelsens mountainbiketilbud (MTB)

Indledning

Med udgangspunkt i Naturstyrelsens arealejerskab tilstræbes et landsdækkende tilbud af MTB-spor, som alle kan bruge: Børn som voksne – lokale som turister – organiserede som uorganiserede – mænd som kvinder.

Naturstyrelsens landsdækkende tilbud af MTB-spor skal være med til at understøtte, at Naturstyrelsens friluftstilbud kan understøtte friluftsliv for alle, kan understøtte danskernes mulighed for sundhed og livskvalitet og kan være med til at skabe vækst og arbejdspladser.

Udviklingen af MTB-aktiviteter på Naturstyrelsens arealer skal ske i respekt for andre brugergrupper, bygge på hensyn og forståelse overfor andre interesser samt hensyn til naturgrundlaget.

Norm

Overalt i Danmark skal der på Naturstyrelsens arealer være et MTB-tilbud i form af et blå gennemgående MTB-spor (let spor).

Denne norm sikres ved, at alle lokalenheder fremover hver tilbyder mindst et blå gennemgående MTB-spor. Dette tilbud skal primært fremmes gennem partnerskaber.

Hvor og hvor mange blå gennemgående MTB-spor, der herudover skal være lokalt, beslutes som udgangspunkt af den enkelte enhed i forhold til det regionale MTB-kundegrundlag. Det tilstræbes, at der ikke er mere end 40 km målt i luftlinje til et andet *offentligt tilgængeligt* blå MTB-spor, heri medregnet private og kommunale MTB-spor. De sidstnævnte spor skal kun etableres, hvis der findes et tilstrækkeligt behov, og Naturstyrelsen har et egnet areal.

Anlæg og vedligeholdelse af Naturstyrelsens blå gennemgående MTB-spor finansieres som udgangspunkt gennem partnerskabsaftaler, fx i forbindelser med aftaler om udbygning med loops.

Er der fra samarbejdspartnere ønsker om yderligere MTB-tilbud, fx at et blå gennemgående spor tilføres loops af anden sværhedsgrad eller separate MTB-spor af andre sværhedsgrader, kan det først komme på tale, når det blå er etableret, og

gennem brugerdrevet virksomhed, fx i form af ekstern finansiering, frivillige eller anden ekstern virksomhed til etablering og vedligeholdelse heraf.

Udformning og placering af spor

Alle MTB-spor på Naturstyrelsens arealer skal have en god kvalitet, være anlagt bæredygtigt og primært som single-track med en skiltning, der lægger op til én kørselsretning.

Med bæredygtigt menes, at sporet er anlagt, så naturen sikres mod unødigt slid, bl.a. ved at sporet er anlagt så robust, at benyttelsen ikke medfører spor, der i nævneværdigt omfang eroderes eller bliver bredere med tiden.

Som udgangspunkt anlægges der ikke spor på arealer, hvor:

- Naturhensyn og MTB-kørsel ikke måtte være forenelige. Naturhensyn omfatter fx hensyn til biodiversitet, andre brugere, kulturhistorie m.fl., jf. skovloven, naturbeskyttelsesloven og museumsloven. Der kan dog udlægges et spor, som kan sammenbinde ruter gennem sårbare områder.
- Naturstyrelsen prioriterer specifikke tilbud til andre brugergrupper højere.

Det er lokalenheden, som afgør, om der kan gives tilladelse til anlæg af MTB-spor, og ved placering af et MTB-spor skal der udover forannævnte også tages hensyn til arealets øvrige formål og andre relevante hensyn.

Anlæggelse og vedligeholdelse af MTB-spor

MTB-spor på Naturstyrelsens arealer bliver anlagt - og vedligeholdt - så sporene tager udgangspunkt i de naturgivne udfordringer, som terræn, jordbund, hældning og enkeltliggende sten giver.

Mindre terrænændringer sker alene for at sikre sporets robusthed og mindske vedligeholdelsesbehov, altså som en sikkerhed mod erosion og udskridning og for evt. at reducere fart.

Tilførte materialer skal i givet fald være sten, grus, sandsække eller ubehandlede træstammer o.l. - altså naturligt forekommende materiale frem for fx brædder.

Der kan ikke foretages terrænændringer eller andet, der medfører en niveauforskel på over 30 cm, med mindre de lokale topografiske forhold, fx på skråninger, tilsiger andet. Alt under respekt af skovlovens rammer.

Egentlige bygværker og faciliteter på sporene – alene for at skabe ekstra udfordringer, er ikke muligt.

Menneskeskabte, nemme teknikbaner, fx for børn, kan godt understøttes som en facilitet på Naturstyrelsens arealer.

Sværhedsgrader

Alle MTB-spor skal inden 2020 være gennemgået og gradueret, så skiltningen følger den fælles sværhedsgradsmærkning udarbejdet mellem Danmarks Cykle Union (DCU), DGI og Naturstyrelsen. Tilpasningen kan evt. ske gennem loops.

Naturstyrelsen nedsætter i årene frem til 2020 et rejsehold af interne specialister i MTB-sporbygning, som lokalehederne kan rekvirere i forbindelse med planlægning af bl.a. nye spor, tilretning af eksisterende eller løbende vedligeholdelse.

Partnerskaber og inddragelse af frivillige (sporbygger-grupper)

Målet for Naturstyrelsen ved partnerskaber og inddragelse af frivillige er, at alle parter skal opleve at indgå i et ligeværdigt samarbejde om MTB-aktiviteter på Naturstyrelsens arealer. Målet med samarbejdet er at etablere særlige muligheder

for MTB'ere, formidle rammerne for brugen af naturen, være med til at skabe turismemuligheder, bruge MTB-spor som midler til konfliktløsning mv.

Lokalenhederne kan afhængig af de konkrete omstændigheder bidrage med fx viden, arealer, muligheder, maskiner, mindre økonomiske bidrag m.v., mens de øvrige parterne kan bidrage med fx planlægning, frivilligtimer, evt. materialer, fonds- og sponsorbidrag m.v.

Det er ikke, udover etablering af de gennemgående blå MTB-spor, lokalenhedernes opgave at drive andre MTB-spor frem, men gerne understøtte et lokalt engagement hos foreninger, sporgrupper, lokale ildsjæle o.a. Omfanget af yderligere spor tager derfor udgangspunkt i den lokale efterspørgsel, samt hvor vidt lokale frivillige vil engagere sig i etablering og vedligeholdelse af MTB-spor.

Loops og separate røde/sorte MTB-spor, hvor vedligeholdelsen ikke kan opretholdes, fordi eksterne springer fra, nedlægges.

Naturstyrelsens paradigme for indgåelse af aftaler om oprettelse af MTB-spor skal følges. Lokalenhederne kan i forbindelse med indgåelse af aftaler inddrage forholdet til blå spor i aftalerne samt andre samarbejdsrelaterede forhold.

Hvor frivillige sporbyggere står for etablering af nye MTB-spor på Naturstyrelsens arealer, bør det så vidt det er muligt sikres, at de er under ledelse af folk, der har taget et sporbygger-kursus eller tilsvarende under Dansk Cykel Union, DGI eller lignende.

Styrelsens parter i et partnerskab skal altid undersøge, om de har pligt til at tegne en arbejdsskadeforsikring i relation til det arbejde, som medlemmerne frivilligt udfører. Særligt kan peges på Idrættens Forsikringer, hvorigenennem en række aktiviteter i regi af fx DGI, Danmarks Idræts-Forbund og Dansk Cykel Union er forsikret.

Formidling

Alle Naturstyrelsens MTB-spor skal fremgå af Udinaturen.dk, hvor de skal være GPS-downloadbare. Naturstyrelsen sørger for, at MTB-spor lægges ind baseret på bidrag fra partnerskabsparterne.

Der kan gennemføres oplysningskampagner lokalt, regionalt og på landsplan, så MTB-brugerne bliver gjort opmærksomme på, hvor de må køre - og hvor de ikke må køre.

En oplysningskampagne kan fx bestå af et kort uddelt til lokale cykelhandlere og formidlet på hjemmesider, Facebook, Udinaturen.dk mv. med oplysning om spor og ruteforslag til MTB-brugerne.

I særlige tilfælde kan der skrides til forbudsskiltning/fjernelse af anlæg og spor, når brugergruppen ikke retter sig efter Naturstyrelsens anvisninger for lovlig kørsel.

Naturstyrelsen vil arbejde aktivt for at udbrede kendskabet til det fælles MTB-kodeks aftalt mellem DCU, DGI og Naturstyrelsen, og som også Dansk Skovforening bakker op om.

Bilag 2:

Præciseret redetræspolitik af 2. maj 2017 for Naturstyrelsens arealer
 Særlig fokus på havørn, kongeørn, fiskeørn, rød glente og sort stork

Indledning

Naturstyrelsen ønsker i sin arealdrift at tage vidtgående hensyn til fuglelivet, også ud over lovens krav. Nærværende politik/instruks skal sikre en ensartet og systematisk tilgang til fuglebeskyttelsen på styrelsens skovarealer (og for træboende fugle også i lysåbne biotoper).

Sikringen af fuglelivet generelt varetages på Naturstyrelsens arealer gennem styrelsens generelle retningslinjer for arealdriften, herunder særligt de økologiske retningslinjer, som bl.a. beskytter biotoper, redetræer og træer med spættehuller. De mest relevante retningslinjer er uddraget her i boks 1: **Naturstyrelsens økologiske retningslinjer**

De generelle politikker for driften af Naturstyrelsens arealer udmøntes gennem styrelsens driftsplaner, hvor der fastlægges konkrete retningslinjer for driften af de enkelte arealer. Herudover gælder også de generelle "økologiske retningslinjer" primært m. h. p. sikring af biodiversiteten. I f.t. fugle kan fremhæves:

- Kendte levesteder for rødlistede og andre fåtallige, hjemmehørende arter samt ansvarsarter skal beskyttes mod ændringer og forstyrrelser, der kan true den fortsatte tilstedeværelse og trivsel for de pågældende arter. Det skal herunder overvejes, om og hvordan færdsel og aktiviteter evt. skal søges begrænset eller styret.
- Hule træer, løvtræer med huller og andre redetræer for rovfugle, ugler, ravne, spætter, kolonirugende fugle eller flagermus må ikke fældes. For træer, som vurderes farlige, må beskæring eller fældning dog ske, hvis de lovmæssige bestemmelser (navnlig artsfredningsbekendtgørelsen) muliggør det. Det samme gælder formodet "ubeboede" træer, som det måtte være meget vigtigt at uskadeliggøre i forhold til et fortidsminde.

Information om fugle og evt. særlige behov vil oftest komme fra Dansk Ornitologisk Forening, jf. boks 2: **Anvendelse af information fra Dansk Ornitologisk Forening i NST's arealforvaltning**

I styrelsens arealforvaltning tages der hensyn til naturinteresser og særlige arter gennem generelle retningslinjer for arealdriften, mens særlige arter, fx sårbare fugle, mv. håndteres i NST's naturregistreringsprogram (Natur.reg og Pas På Kort). I programmet registreres fx kendte forekomster og levesteder for rødlistearter samt kendte, værdifulde nøglebiotoper og arter. Registreringer af specifikke arter foretages af lokalenhedernes lokalt ansvarlige for Natur.reg. og Pas På Kort og gerne i samarbejde med lokale interessenter; for fugles vedkommende typisk gennem Dansk Ornitologisk Forenings lokale medlemmer/caretakere. De registrerede artsoplysninger er en vigtig kilde til information, når der skal ske konkrete bedømmelser af brugeraktiviteter, fx når der skal gives tilladelser til arrangementer, eller driftsaktiviteter på NST's arealer.

Bilag 3.

Udlæg af skov til biodiversitetsformål på Naturstyrelsens arealer

I regeringens aftale om Naturpakken fra maj 2016 indgår, at der skal udlægges 13.300 ha skov til biodiversitetsformål på Naturstyrelsens arealer. Heraf er de 6.700 ha løvskov, som skal udlægges til urørt skov over en 10 årig fase samt 3.300 ha nåleskov, som skal udlægges til urørt skov over 50 år. Desuden skal der udlægges 3.300 ha såkaldt biodiversitetsskov, hvor der efterlades mindst 15 træer pr. ha til død og henfald.

Naturstyrelsen er nu i gang med at finde ud af hvor de 13.300 ha skov til biodiversitetsformål skal udlægges og hvordan de efterfølgende skal forvaltes. Der er i den forbindelse nedsat et rådgivende forum, der skal rådgive Naturstyrelsen i den proces. Det rådgivende forum består af forskere fra Københavns Universitet, Aarhus Universitet og De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland og forskerne skal bl.a. levere input til selve kortlægningen af skov med et højt biodiversitetspotentiale og efterfølgende udarbejde en række anbefalinger for forvaltning. For øjeblikket er Naturstyrelsen i gang med en kortlægningsfase, der skal sikre, at udpegning af skove til biodiversitetsformål sker på et faglig solidt grundlag og dermed giver en målrettet og omkostningseffektiv udpegning af skovene. Dette sker på nationalt niveau for at sikre størst mulig biodiversitet på landsplan. Heri indgår dels input fra forskerne, dels også en kortlægning af bl.a.

friluftinteresser og kulturhistoriske interesser på arealerne. Skovrådet, som består af repræsentanter for de største interessenter, kan undervejs i processen blive bedt om at drøfte og kommentere konkrete faglige spørgsmål.

De kortlagte interesser samles i en syntese, der vil være det samlede grundlag for at beslutte, hvilke skove, der udpeges til biodiversitetsformål. Kortlægningsfasen munder ud i, at der inden udgangen af 2017 kan offentliggøres et kort og liste over de udpegede skove.

Herefter følger selve implementeringsfasen. Her udarbejdes først overordnede retningslinjer for forvaltningen af skove til biodiversitetsformål, der skal udgøre de overordnede rammer for forvaltningen af skovene. Inden for disse rammer vil der blive udarbejdet forvaltningsplaner (driftsplantillæg) for de enkelte skove, der målretter forvaltningen for de enkelte skove i forhold til deres naturværdier.

Her får Naturstyrelsens lokale enheder en vigtig rolle, når der skal udarbejdes forvaltningsplaner. I den proces får brugerrådene en væsentlig rolle med at bidrage til, at den lokale viden om skovene og de lokale interesser kommer i spil. De detaljerede forvaltningsplaner for hvert af de udpegede områder kommer i en offentlig høring i henhold til den normale praksis for udarbejdelse af planer for Naturstyrelsens arealer. Den del af processen forløber fra 2018 og frem.

Læs mere om udlæg af skov til biodiversitetsformål og processen på:

<http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/naturprojekter/naturpakken/>